

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Tel. ...

Važne spremembe na čehoslovaškem

Osrednje vprašanje, ki zanima zadnje tedne ves čehoslovaški tisk — toliko češke kolikor nemške narodnosti — je vprašanje nove parlamentarne večine. Ta mlada, a krepka slovaška država je sicer daleč od nas, toda dogodki, ki se napovedujejo za bližnji jesen, so tako važni, da bodo našli glasen odmev tudi izven mej čehoslovaške republike.

socijalcev. Njim nasprotno stališče zavzemajo socijalni demokrati in narodni socijalisti, medtem ko so demokrati in agrarci glede tega vprašanja nevtralni, a vendar ne nepostojljivi. Isto lahko rečemo glede vprašanja agrarne politike, ki jo odločno zagovarjajo seveda agrarci (dr. Švehla), a ji ravno tako odločno nasprotujejo socijalni demokrati in narodni socijalisti.

Glavni vzrok, radi katerega je bilo do sedaj med Čehi in Nemci na Čehoslovaškem popolnoma izključeno vsako sodelovanje, je tičal v več ali manj protidržavnem stališču, ki so ga zavzemale poslednje predvsem nemške meščanske stranke. Te niso nikdar odkrito priznale novega položaja, ki ga je stvorila versailleska mirovna pogodba, in torej tudi ne čehoslovaške države.

Pomoč jugoslov. vlade poplavljenem

Poročilo o zadnjih katastrofah. - Vse doline v mariborski oblasti poplavljenca. 1000 hiš v Banatu porušeni.

BEograd, 10. (Izv.) Zadnje povodji v Jugoslaviji so povzročile ogromno škodo. Radi vzemirljivih vesti o poplavih v Sloveniji, na Hrvaškem in v Banatu, je Uzunović za danes dopoldne sklical nujno sejo ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi ministri, ki se nahajajo v Beogradu. Razpravljali so o ukrepih in merah za ublažitve posledic vremenskih katastrof. Poljedelski minister Pucelj je podal poročilo o stanju poplav, prometni minister Vasa Jovanović pa o železniškem prometu v zvezi s poplavi.

Pri Osijeku so kraji, ki so že itak 46 dni pod vodo, izročeni novim poplavam. Drava v svojem gorenjem toku silno narašča. V Ilancu, v Slavoniji, je poplava povzročila ogromno škodo s tem, da je voda vrla in tamkajšnji rudnik in ga zalila. K sreči tedaj v rudniku ni bilo rudarjev, ker bi sicer tristo mož bilo prišlo ob življenje. Po tej katastrofi je posebno hudo prizadeto delavstvo, ker bo ostalo delj časa brez posla.

Dr. Ninčić odgovarja na Bled.

BEograd, 10. (Izv.) Glavni dogodek v političnem življenju predstavlja danes odhod zunanega ministra dr. Ninčića na Bled. Dr. Ninčić je odputoval iz Beograda z današnjim jutranjim brzovlakom preko Zagreba. Na vprašanje novinarjev glede jugoslovenske note Bolgarski je izjavil, da je bilo novinarjem več povedano, kakor je bilo res. Dostavil je: »Naša vlada je tudi to pot ostala dosledna svoji zunanji politiki, ki je: delo za pomirjenje in sodelovanje na Balkanu. Razume se, da smatra naša vlada jugoslovenske državne meje za nedotakljive ter da ne more dopuščati vpadov oboroženih tolp na naše ozemlje.»

Dr. Ninčić ostane na Bledu več dni. O jugoslovenski noti se še ne ve, ali je bila izročena; izročiti bi se bila morala danes predpoldna. V Beograd je prispelo poročilo poslanika Rakica o utisu, ki so ga napravili v Sofiji koraki jugoslovenske vlade. Poročilo zatrjuje, da bo demarša dosegla svoj uspeh. Ni pa verjetno, da bi v Sofiji imeli pogum razpustiti Makedonski komitet.

Tretja razstava romanskega žita

Razstavo je otvoril on. Mussolini. RIM, 10. V palači razstave je bil danes otvorjen tretji sejem romanskega žita. Načelnik vlade on. Mussolini, ki je otvoril razstavo, je imel na zbrane romanske poljedelce kratek nagovor. Rekel je, da so uspehi žitne bitke že vidni. Tej bitki se ima Italija zahvaliti, da je pridelala letos okoli 56 milijonov kvintalov žita, medtem ko je žitni pridelek v prejšnjih letih znašal komaj 45-52 milijonov kvintalov. — Za Mussolinijem je govoril podtajnik narodnega gospodarstva on. Peglion. Po kratkem ogledu posameznih paviljonov je Mussolini zapustil razstavo ter se odpeljal z avtomobilom v palačo Chigi.

Mellon ni imel v Rimu nikakih razgovorov z Mussolinijem.

RIM, 10. Finančni tajnik Zedinjenih držav g. Mellon je podal agenciji Stefani to izjavo: V nekem pariškem listu sem čital, da sem imel pred nekoliko dnevi z on. Mussolinijem, finančnim ministrom Volpijem in drugimi osebami finančnega sveta razgovore glede gospodarskega položaja in stabilizacije lire. Ponovno hočem izjaviti, da ima moj prihod v Rim zaseben značaj ter da so gorimenovane trditve francoskega lista brez vsake podlage. V Rimu nisem imel nikakega razgovora take narave in tudi se nisem interesiral za politične zadeve. Tudi tekom nadaljnjega potovanja po Evropi ne nameravam stopiti v kake politične razgovore.

Konvencija glede sodne zaščite italijanskih in turških podanikov

RIM, 10. V palači Chigi sta on. Mussolini in turški poslanik v Rimu podpisala italijansko-turško konvencijo, ki predvideva sodno zaščito podanikov obeh držav. Medtem se nadaljujejo dela za sklenitev italijansko-turške konzularne konvencije.

Velika železniška nesreča

Brzovlek skočil s tira pri Gallarate. 23 oseb ranjenih. - Nekateri vagoni razbiti.

MILAN, 10. Danes predpoldne okoli 9.30 se je med postajo Cavarina in Gallarate dogodila velika železniška nesreča. Iz do sedaj še ne pojasnjenih vzrokov je skočil s tira iz Gallarate prihajajoči brz vlak. Številni vagoni so zdrknili v bližnji prepad ter se popolnoma razbili. Nekateri kmetje, ki so bili priča nesrečnemu dogodku, so takoj prijavili nesrečo železniški postaji v Gallarate, ki je odposlala na lice mesta poseben vlak z rešilnimi oddelki. Poročila pravijo, da je bilo pri tej nesreči 28 oseb ranjenih; nekatere osebe so zadobile težke telesne poškodbe.

Tudi iz Milana so odposlali po železnici v Gallarate rešilne oddelke.

Dva zrakoplova sta se trčila v višini 500 m. - Zrakoplova sta se razbila. Piloti mrtva.

MILAN, 10. V prvih jutranjih urah se je pripetila v bližini Balsama letalska nesreča, ki je zahtevala dve žrtvi. V višini 500 metrov sta tekoma vaj trčila dva zrakoplova drug ob drugega. Sunek je bil tako močan, da sta zrakoplova treščila na tla ter se takorekoč razdrobila. Piloti sta bila takoj mrtva. Njuni trupli, ki sta bili popolnoma razmesarjeni, so dvignili izpod ruševin nekateri vojaški letalšiča Cinisello.

V Albaniji ni nikakih uporov

RIM, 10. Albanško poslanstvo v Rimu javlja, da so vesti nekaterih italijanskih listov o uporih v Albaniji brez vsake podlage. V Albaniji vlada popoln mir in red.

Važnost Italijansko-španske pogodbe

RIM, 10. Tukajšnji listi se obširno bavijo z italijansko-špansko prijateljsko pogodbo. «Messaggero» pravi, da se Italija in Španija razprostirata ob Sredozemskem morju in da jima je ravno ta zemljepisna lega narekovala sklenitev tesne prijateljske pogodbe. Poleg tega ležita obe deželi med velikimi, od katerih v veliki meri zavisi utrjevanje ali pa rušenje evropskega mira.

Italijansko-španska pogodba je sad globokega razumevanja medsebojnih problemov, ki se tikajo gmotnih in moralnih interesov obeh narodov. Ne gre le za evropske probleme, marveč tudi za italijansko-špansko sodelovanje v latinski Ameriki.

«Popolo di Roma» piše: Današnja italijansko-španska pogodba ima večjo važnost, kakor vsi do sedaj sklenjeni dogovori. S tem ni nikakor rečeno, da se ne vodijo računi o vseh sklenjenih prijateljskih pogodbah. Italija ima štiti in braniti razne pomembne interese v Sredozemskem morju. Seveda hoče pri tem postopati v soglasju z onimi državami, ki so interesirane v Sredozemskem morju.

Vojaški nabori za letnik 1907 se pričnejo 16. avgusta

RIM, 10. Vojno ministrstvo javlja, da se nabori za letnik 1907 pričnejo v vsej državi 16. avgusta 1926 ter zaključijo 26. februarja 1927.

Versailleska narodna skupščina

VERSAILLES, 10. Predsednik senata De Selves je danes jutraj ob 9.30 otvoril sejo narodne skupščine. Odobren je bil tako pravilnik seje.

Poincaré je prečital edini člen zakonskega predloga in tozadevno poročilo, naka je skupščina priznala predlogo nujnost. Razpravljala je nato o imenovanju komisije, ki naj prouči zakonski načrt; sprejet je bil predlog posl. Bonnepousa, da naj finančni komisiji senata in zbornice izbereta iz lastne srede trideset članov, ki naj tvorijo edino komisijo.

Odpor proti washingtonskemu dogovoru v Franciji

PARIZ, 10. «Echo de Paris» zatrjuje, da se na včerajšnji seji ministrskega sveta ni oglasil nihče izmed članov vlade, da bi se potoeval za takojšnjo ratifikacijo washingtonske pogodbe. Precejšnja razburjenost je zavladala na seji, ko je prispela vest, da je Franklin Bouillon nameraval predlagati v komisiji za zunanje zadeve izglasovanje energične protestne resolucije proti dogovoru Mellon - Berenger. Franklin svoje namere ni izvršil, ker staga, po dolgem prizadevanju, pregovorila Painlevé in Luis Marin.

Isti list potrjuje vest, da je bilo potovanje Berengera v Washington odgodeno.

Likvidacija afera Gajda

PRAGA, 10. Časopisje zelo komentira izjavo generala Gajde iz vojaškega življenja. «Tribuna» izraža svoje zadovoljstvo nad tem, da uradna preiskava ni mogla ugotoviti ničesar, kar bi se moglo označiti kot izdajstvo in špijonaža. General Gajda je s tem, da je sam zaprosil za izstop iz vojaškega življenja, dokazal, da je uvidel, da njegova vojaška funkcija ni združljiva s političnimi koraki, ki jih je zadnji čas podvzel. Za njegov izstop iz armade so izbrali najmlajšo pot. — «Česke Slovo» ugotavlja, da hoče Gajda opustiti svojo vojaško karijero, da se izogne odgovornosti. Z Gajdo zapuščata armado tendenciozno politikujoče človek, ki je bil v službi majhne čudne in dvomljive frakcije, nikakor pa v službi države. Tudi «Narodni Osvobodenci» izjavljajo, da je bilo potrebno, da je Gajda zapustil armado. Njegova mentaliteta, metode in navade so bile škodljive.

Francoska vlada za ublažitve draginje.

PARIZ, 9. Pod predsedstvom Doumerguea se je včeraj vršila na Eliseju seja ministrskega sveta. Ministri so razmotrivali pereče vprašanje draginje ter so proučevali ukrepe, s katerimi naj bi se v najkrajšem času znižale cene: živil, v kolikor je to izvedljivo z ozirom na izboljšanje francoske valute. Ministrski svet je poveril trgovinskemu ministru Bokanovskemu nalogo, da skliče nemudoma zastopnike velikih industrijskih in trgovinskih organizacij ter zastopnike sindikatov za živila.

Nemci za redukcijo okupacijskih čet v Porenju.

BERLIN, 10. Nemški poslanik v Parizu, von Hoesch, je predložil francoski vladi memorandum nemške vlade, ki želi, da bi se število okupacijskih čet v Porenju skrgilo od 85.000 na 50.000 mož, kar odgovarja številu vojaštva, ki ga je Nemčija imela pred vojno v tistih pokrajnah. Okupacijske čete naj bi bile zbrane v večjih središčih ter naj

bi se odpravile manjše garnizije po vaseh in manjših mestih, ker so take garnizije nepotrebne in ovirajo obemni tudi tujski promet; s tem pa je domače prebivalstvo močno oškodovano.

PARIZ, 10. «Petit Parisien» omenja v svoji današnji številki nemško noto za redukcijo okupacijskih čet v Porenju, ter izjavlja, da bi bili Francozi načeloma pripravljeni zmanjšati število teh čet na 50.000 mož, vendar pa žele ob enem, da bi tudi Nemci pokazali nekaj več locarnskega duha s tem, da bi ne prirejali več v Porenju nacionalističnih manifestacij proti zavezniškim državam.

Za mednarodno kazensko sodišče

DUNAJ, 10. Mednarodni kongres pravnikov na Dunaju se peča tudi z vprašanjem mednarodnega kazenskega sodišča. Francoski zastopnik dr. Belott je predložil komisiji načrt o sestavi takega sodišča in njegove statute. Anglež sir Graham Bowell se je izjavil proti taki ustanovi, češ da bo ravno za vojne mednarodne delikte, ki jih je, kakor zgodovina izpričuje, največ, nesposobna. Predsednik nemškega državnega sodišča dr. Simons je izjavil, da načelno ne bi bil proti ustanovitvi takega sodišča, če bodo dane zadostne garancije, da bo ravno glede vojnih deliktov popolnoma nepristransko. Z istim pridržkom se je izjavil za sodišče ogrski delegat dr. Paul Auer, ki je tudi zahteval, da se o vojnih deliktih sodi šele dve leti po sklenitvi miru. Italijanski profesor kazenskega prava Ferri se je izjavil za.

Rusko vojno brodovje na vezbah

MOSKVA, 11. Baltiško vojno brodovje je odplovalo v Baltiško morje, kjer bo izvršilo razne manevre.

Novi spopadi v Meksiki

Krvav boj v cerkvi. - Justifikacija demonstrantov. - Angleška protestna nota

PARIZ, 10. Listom poročajo iz Meksike, da so oblasti v Guadalajari javile, da je prišlo sedaj v tamkajšnjih krajih do ponovnih izgrediv, tekem katerih je več ljudi izgubilo življenje. Po deželi krozijo vesti, ki pravijo, da je tekem spopada v neki cerkvi bilo ustreljenih 25 oseb. Katoličani in vojaštvo se med sabo obdolžujejo provociranja.

Zdi se, da je načelnik policije v Guadalajari, L. Gonzales, izgubil v nekem spopadu življenje. Vojaške oblasti so ojačile garnizijo.

Kakor pravijo poročila, je policija, da bi ustrašovala demonstrante, obsodila nekatere izmed njih na smrt; justifikacija je bila izvedena na mestu. Radi gospodarskega bojkota, ki ga je proglasila Katoliška zveza, se je trgovanje v Guadalajari znatno skrčilo. Poleg tega so katoličani zagrozili, da zatvorijo vse privatne šole, če bo verski pouk zbrazen; v takem slučaju bi 2 milijona otrok ostalo brez šole.

Iz Londona poročajo, da je angleška vlada poslala Meksiki noto, v kateri protestira proti kršitvi angleško-meksikanske pogodbe iz l. 1888, ki zagotavlja angleškemu podanikom v Meksiki popolno versko svobodo. Nota je sestavljena v prijateljskem tonu, a je kljub temu dokaj energična.

Skof Diaz odgovarja sedaj na izjavo predsednika Callesa ter ga obdoljuje, da hoče kratiiti katoličanom v Meksiki vse pravice, ki jih priznava vsaka civilizirana država. Calles hoče omejiti številno duhovščino in je tudi odpravil verski pouk v šolah. Skof Diaz izjavlja, da predstavlja ta korak državnega predsednika kršitev družinskih pravic.

V Acambrau, v državi Juanajuato, so neznanici umorili dva inženirja, funkcionarja poljedelskega ministrstva, o katerih je šel glas, da agitirata proti veri.

Ljudstvo upa, da bo parlament ublažil protiverske ukrepe sedanje vlade.

NEW YORK, 10. «Associated Presse» poroča iz Meksike, da je vlada objavila, da ostanejo odredbe prosvetnega ministrstva v veljavi tudi za protestantske cerkve. Premožnje bo podpraznjeno. Protestantskih cerkva je v Meksiki 100 do 150, od teh je nad 15 cerkva v upravi inozemskih duhovnikov. Dopsniku «Associated Presse» je izjavil Calles, da gospodarskega bojkota ni jemati resno.

NEW YORK, 10. «Associated Presse» javlja iz Meksike: Amerikanski poslanik je meksikanskemu zunanjemu uradu izročil novo noto Združenih držav radi meksikanske zakonodaje o petrolejski industriji in zemljiščih.

Drobne vesti

Koliko upokojencev je na Poljskem? Po poljskih statističnih podatkih je na Poljskem 72.300 upokojencev, vдов in sirot državnih uradnikov. Od teh odpada na avstrijske upokojence 21.060 oseb.

DNEVNE VESTI

Toča in odpis davkov

Goriški kmetijski urad v Gorici je poslal vsem županostim vipavske doline in pa Brd okrožnico, v kateri jim sporoča, da je bil dnevni red odobren na sestanku po toči oškodovanih kmetov, predložen videmskemu prefektu. Prefekt je zagotovil svojo podporo in zanimanje.

Poroča okrožnica, da mora vsak po toči oškodovani posestnik predložiti potom županstva davnemu uradu prošnjo na kolkovani poli za dve liri, ako hoče da se mu davek odpiše. Prošnja mora biti pripravljena 8 dni po toči ter morajo biti v njej natančno naznačene prizadete zemljiške parcele, za katere se zahteva davčni odpis, njih površina in način obdelovanja, dalje dozvedna škoda v odstotnosti.

Pravico do odpisa davka se ima v slučaju, kadar je oškodovana več kot ena četrtina pridelka. Zato je umestno omeniti v prošnji, da škoda dosega ali prekaša eno četrtino pridelka kot zahteva tozadavna postava.

One občine, ki so najbolj potrebne in najbolj prizadete po toči, naj se obrnejo po posebno nujno pomoč na videmskega prefekta.

Prip. ured. - Ker niso do sedaj hotele davčne agencije po deželi ničesar slišati o prošnjah za odpis davka, naj vsi oškodovani po zadnjih točah predložijo prošnjo kljub temu, da je že preteklo predpisanih osem dni.

Politično tajništvo "Edinosti" v Gorici v ulici Carducci 7, I. pojde vsakomur, ki se k njemu zateče, rade volje na roko pri sestavljanju prošnje za odpis davka.

Hišne preiskave

Pišejo nam:

V zvezi z razpustom "Zveze učiteljskih društev" so kr. orožniki iz Ajdovščine napravili istočasno — v soboto, 7. t. m., popoldne — preiskave pri učitelju v Dobravljah, g. Mermolji, in učitelju v Lokavcu, g. Paljku. Uspeh obeh preiskav je bil negativen, kajti pri nobenem izmed imenovanih niso dobili ničesar "prevratnega", dasi sta preiskavi trajali nad dve uri.

V nedeljo je bil g. Mermolja pozvan na orožniško postajo v Ajdovščini, a po kratkem informacijskem zaslišanju so ga izpuščili.

Proslava spomina Italijanskega narodnega mučenika Nazarija Sauro

Včeraj 10. avgusta, na dan desete obletnice dneva, ko je bil Nazario Sauro obešen od bivše avstrijske vlade, se je vršila v Kopru velika proslava njegovega spomina. Nazario Sauro je bil, kakor znano, Koprčan, ki je ob izbruhu vojne z Italijo pobegnil v Italijo ter se udeležil vojne proti Avstriji v italijanski vojni mornarici. Udeležil se je kot mornarski častnik raznih podvižgov, a v l. 1916. je padel v roke avstrijski vojni mornarici, ko se je nahajal zopet na eni takih drznih ekspedij proti avstrijski obali. Bil je spoznan, postavljen pred vojno sodišče, obsojen na smrt in 10. avgusta istega leta obešen na dvorišču mornariške ječe v Pulji.

Včerašnja proslava desetletnice njegove smrti se je vršila ob prisotnosti ministra za javna dela posl. Giurattija ter vseh civilnih, vojaških in sodnih oblasti iz Trsta in pokrajine. Svečanosti se je udeležil tudi tržaški škof dr. Fogar, dalje vsi župani istrske pokrajine, razna društva itd. Senat je zastopal senator Salata, zbornico poslancev Giunta.

Velikih časti je bila deležna družina Nazaria Sauro. Oblastva in občinstvo sta se podali v sprevedu k rojstni hiši, katere pročelje je bilo pokrito s številnimi venci, ki so bili poslani iz vseh krajev Italije. Sauro-va družina: vdova z otroci in sestra, je stala zbrana pred hišo. Vdova je imela na prsih zlato svetinjo za hrabrost in slavo svojega sproga. Minister Giurati, ki je varuh Saurovih otrok, pristopi, poboža otroke ter poljubi vdovi roko.

Od tu se je podal sprevod na trg Duomo, kjer sta govorila senator Salata in minister Giurati, ki sta v svojih govorih orisala v vnešenih besedah pomen slavnosti, povečujoč mučeniški zgled neomajne ljubezni do domovine in svojega naroda, ki ga je dal Nazario Sauro s svojo žrtvijo.

Iz govora rektorja ljubljanske univerze

Poročali smo včeraj, da se je vršila v nedeljo v Ljutomeru otvoritev spomenika največjemu slavistu preteklega stoletja dr. Franu Miklošiču. Ob tej priliki je imel rektor ljubljanske univerze dr. Hinterlechner važan govor, iz katerega posnemljemo:

"Miklošič je bil svetovno priznan znanstvenik in kot tak torej kulturni delavec. Tak moč ne zasluži le, da se peha pripravljati odbor, da zbere nekaj dinarjev, da prekripi vse, kar je potrebno za postavitev spomenika in vse, kar spada potem k tej slavnosti. Dolžnost kulturnih ljudi je, da grede stvari na dne, da skušajo končno postaviti takemu vieduhu, kakor je bil Miklošič: monumentum aere perennius. Jeklo, bron in kamen, skratka: vse razpade, le eno ostane, a to je izvršeno kulturno delo! Napram kulturnemu delavcu se pa oddolžimo najbolj in najlepše zopet s kulturnim delom.

Predboro vem, da ni vsakemu dano udeleževati se na znanstvenem polju. Toda

da kulturno delo tudi ne obstoji le v pisani knjigi in učenih razprav.

Gospod! Ako gremo med narod in mu blažimo dušo, da ga dvigamo na višjo umstveno stopnjo, da mu trgamo ljuljko strasti iz njegovega srca, iz njegove duše, mar to ni tudi kulturno delo? A se mi poreče morda: ni dosti in zlasti ne primerne osebnosti. Varate se! Le premnogo duševnih sil se potroši pri nas za postranske momente ali celo za škodljiva udejstvovanja. Poglejmo le na eno polje, na političko. Kaj se tu vse ne godi, s kakšnim namenom, s kakšnimi sredstvi in s kakšnim uspehom?

Priznam, da je tudi politika kulturno delo, toda ne zabimo, da je politika boj, ki nima več upravičenosti nego, da odstranjuje ovire, ki se nam stavijo po naravi ali umetno pri našem delu, pri zasledovanju višjih ciljev katerekoli vrste. Pozitivnih vrednot politika sama iz sebe še nikdar ni ustvarjala. Svoje eksistenčno pravo ima politika le v toliko, da pomaga graditi materijalne, in s pomočjo teh indirektno kulturne vrednote. Zato naj bi bila politika le sredstvo, namen pa delo in v končni fazi kulturni napredek. Ako se k temu naziranjju priznamo, moramo priznati obenem še drugo misel, da kulturno udejstvovanje ne pozna sovraštva in zlasti ne političnega sovraštva, ali celo politično nasčevanje.

Razmere, kakor so se razvile med slovenskim narodom v naših dneh, menda skoro nimajo para v zgodovini: ne pri nas, pa tudi le malo kje v kulturnem svetu, ki se mu sami tako radi prištevamo. Nič kot dobičakarstvo, pohlep po materiji, laži, obrekovanje, denunciacije vse vprek, ako kdo ni pri partiji; to je znak sedanje dobe. Pri tem pa ne more ostati, ako nečemo izpostaviti svojega naroda največji nevarnosti, duševni popolni propasti.

Gospod! Vrši se proslava vieduha, našega Miklošiča. Mislim, da se ne moremo oddolžiti njegovim namom lepše in boljše, nego da pritenjamo revidirati svoja dela, da vplivamo vsak v svojem krogu na okolico po prsto prevedenih besedah nemškega pesnika, ki je dejal:

Bodi, človek plemenit!
Plemenit, trpinu v pomoč in dobroto
Le to te loči od vsega
ostalega stvarstva.

Pričnimo se zavediti danes ob proslavi slovenskega vieduha, da nas vede sedanja metoda življenja in javnosti edino le v prod pad večnega uničevanja kot narod. In rešitev je možna le v kulturi srca.

Bodimo si bratje! Pa naj smo tega ali onega političkega ali svetovnega naziranja, iz te ali iz one oblasti. To bi bil prevažen korak na kulturnem polju, ki naj ga pozdravim ob današnji priliki posebno iskreno kot zastopnik mlade naše univerze, našega najvišjega kulturnega zavoda. Tak kulturni korak bi bil namreč po mojem skromnem mnenju z ozirom na spomin Miklošiča monumentum aere perennius!

Usposobljenostni izpiti za slov. učitelje

Pojasnjuje se ministrska odredba od 18. junija 1926., ki ureja izpite iz italijanske slovenske učitelje, v toliko, da velja najnovejša odredba le za one učitelje, ki se niso še podvrželi predpisom ministrske odredbe od 10. februarja 1924., ki se torej še niso usposobili pred učno komisijo v italijanskem jeziku.

Dr. Klement Jug

Gorica 1926. - Izdalo in založilo Dijaško društvo "Adrija", tiskala Narodna tiskarna. - Str. 156. Cena 10 L.

Na današnji dan — 11. avgusta — pred dvema leti je padel Dr. Klement Jug v samoini Severni Triglavski steni. Katero uoro — kdo ve — bil je sam, čisto sam.

Naša javnost ga še ni pozabila — kakor je to njena časti vredna in častitljiva navada, kot kulturnega naroda — sugetiven vpliv tega mladega, izrednega Slovenca je bil vresjen, da bi ga mogel pozabiti tako kmalu, kdor je prišel z njim v dotiko. Gorice in nekrologi so dali vsaj slutiti naši javnosti o veličini tega neavadnega duha. Vendar moramo ugotoviti težko dejstvo, da so Jugova modroslovna, poljudna znanstvena in kpoplovna dela še danes v rokopisih, katero dejstvo moramo napisati v album in na naslov naše kulturnosti t. j. kulturne zavesti enojnosti in tesne združenosti naših založništva in denarnih institucij s prosvetnimi in moralnimi potrebami našega narodnega življenja.

Za drugo obletnico njegove smrti — prvo obletnico je praznovalo na pobudo D. dr. "Adrije" vse naše dijaštvo z "Jugovim prosvetnim tečajem" v Krnu — je priredilo isto društvo gori navedeno knjigo. Napisali so jo Jugov učitelj, univ. prof. dr. Veber in njegovi tovariši — sošolci. Ne morda le iz pietete, marveč v prvi vrsti, da pokažejo naši javnosti vsaj obrise njegove osebnosti ter jo opomnejo njene proklete dolžnosti do kulturne vrednosti, ki jo predstavljajo njegovo življenje in delo, do danes še neizdano, nezaloženo, še nepristopno, po kulturnem uživanju stremčemu občinstvu. Doslej je bilo izdano edino eno njegovo predavanje: "O vestih" v mesečni reviji "Gruda" iz l. 1925. Zato je mogel dr. Veber napisati v sedaj izdani knjigi kot motto v svoji razpravi: "Dr. Klement Jug človek in znanstvenik:

"Solze, ki so se udrele po mojem licu, ko sem stal in padel k tlom ob grobu Klementa Juga, svojega učenca, so padle potem na mojo dušo in tam okamenile: pred leti sem ga izročil znanosti, danes ga izročam — zgodovini.

Vsebinska knjige: Jelincič Zorko, Dr. Klement Jug (1898-1924). Univ. prof. dr. Franca Veber, Dr. Klement Jug, človek in znanstvenik. Aforizmi, zbrala dr. Alma Sodnikova. Dr. Vladimir Bartol, Dr. Jugov etični nazor, Jelincič Zorko, Dr. Jug — planinec.

Naj slovenska javnost pokaže svojo hvalnežnost nadčloveškim naporom temu velikemu sinu slovenske matere, in dokaže izpolnjevanje svoje kulturne dolžnosti vsaj s tem, da se seznanji z njegovim življenjem in delom, ter pridno posega po novoizdani knjigi.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG.

Cene dne 10. 8. 1926. na debelo: Zelenjava: Solata 90—110; radič 100 do 300; kumare 60—90; rudača pesa 40—60; bela pesa 35—40; spinača 50—80; malanca

ne 160—180; buča 60—100; paprika zelena 180—220; poper (zelena) 200—240; paradizniki 25—50; krompir letinski bel 45—80; koronje 60—80; grah —; fižol v strožju velik zelen 80—110; fižol v strožju za luženje velik 120—190; fižol v strožju zelen majhen 120—190; majska bela 80—120; vrzote 80—110; čebula 30—80; česen 150—200. — Sadje: Amolb 240; ronga 160—240; cimbarji 120—200; češnjaje 120—200; jabolka 80 do 180; hruške 80—400; fige 260; breskve 140—700; grozdje 240—400; limone 22—45 L. za zaboj; pomaranče —.

Včerašnji trg je bil sicer veliko živahniji od zadnjih, vendar pa je bilo več kričanja, kot kupčije. Največ zanimanja je vzbujal krompir, o katerega stabilnosti pa kupci še vedno in upravičeno dvomijo, kajti srednja cena 52 in pol je precej previsoka za kupčijo na debelo.

S sadjem se je kupčija dvignila in dosega srednjo višino. Največ so zanimali hruške. —

Cene mesa, mleka in jajcem ter izdelkov

Jajca (na debelo): (Albanija) 56—58; (Furlanija) 66—67. — Maslo od 16—17 L za kg po kakovosti. Šir (domač) od 7—10 L po kakovosti. — Mleko po 1.30—1.40 L.

Za mlečne izdelke so cene nekoliko nestalne, vendar pa se vzdržujejo na tržiščnem trgu za dobo vsaj enega tedna, ker se isti v takih presledkih zalaga z domačim (največ tolminkskim) blagom.

Radi poletne dobe je kupčija s surovim maslom nekoliko slaba, zato so cene razmeroma nizke. —

SPORT

S. D. "Adria". Danes točno ob 8. uri in pol odborova seja. Sledi koj plenarna seja, pri kateri naj nične ne manjkaj — Tajnik.

D. K. N. Tommaso. Danes ob 17. uri obvezen nogometni training.

Iz tržaškega življenja

Okrašana v cerkvi

45-letna Marija Zanetti, stanujoča v ulici Cologna št. 52, je predčerašnjim zjutraj stopila v cerkev Marije Device Pomočnice, da bi odmolila par očenasev; pokleknila je na klop ter se zaglobila v molitve. Čez nekaj časa, ko je zadostila svojemu požodnemu namenu in hotela oditi, je Zanettijeva presenečena ugotovila, da je njena ročna torbica, ki jo je bila položila poleg sebe na klop, izgubila. Brezdvomno se je to zgodilo po krivdi kakega zlikovca, ki je izrabil zamaknenost Zanettijeve v svoj prid.

Zenska je javila tatvino orožnikom. V torbici je bil spravljen majhen znesek denarja, par ključev in neko potrdilo.

Deček in neroden kolezar.

Ko je 11-letni Egon Maurich, stanujoč v ulici Giulia št. 36, včeraj predpolde šel po imenovani ulici, se je neki mlad kolezar zaletel vanj in ga podr. K sreči jo je Maurich pri padcu izkupil le s hudimi praskami na desnem stegnu. Dobil je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje, nato je bil oddan v domačo nego.

Pred-oglogom tragedije v ulici Fabio Severo.

Pretrshljiva tragedija v ulici Fabio Severo, o kateri smo včeraj obširno poročali, bo imela danes svoj epilog. Popoldne ob 15. uri se bo vršil pogreb nesrečne Marije Maučičeve in njene hčerke Loredeane, ki sta pretekli ponedeljek našli strašno smrt pri skoku s petega nadstropja. Kakor znano, je Maučičeva storila grozno dejanje v blaznosti. Mati in hčerka bosta imeli skupen pogreb.

Mož jo je »pobožal«.

Mož 25-letne Brune Toffoletti, stanujoče v Cologni — Strada Nuova št. 24, mora imeti zelo težke roke, ki gotovo niso ustvarjene za božanje. To je Toffolettijeva že večkrat izkusila na lastni koži, zlasti pa včeraj predpolde, ko jo je ljubimzivi mož tako krepko »pobožal«, da je morala iskati pomoči na rešilni postaji, kjer ji je zdravnik izlečil celo zbirko bunk in prask. Toffolettijeva bo čutila posledice moževega »božanja« kakih 8 dni.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Ponesrečen nasok.

Neznani tatovi so poskušali v noči od nedelje na ponedeljek ulomiti v trgovino Otokarja Reša v ul. Lombroso št. 5. Ali ni so imeli pripravljene orodja, ali jih je kak sum odpodil, se ne ve, gospodar, ki je zjutraj odprl vrata, je ugotovil vidne znake poskušane uloma na ključavnici. Zadeva se je prijavila karabinirjem, ki sedaj iščejo predrzneta.

Brcniti ga je v trebuh.

Gostilničar Mattiazzi Ivan se je vračal predčerašnjim domov iz mesta. V Rožni dolini ima majhno krčmo. Mattiazzi pa bo

Podlistek

JULES VERNE: (93)

Skrivnostni otok

— Torej ne izgubljamjo časa, je dejal Harbert in vstal.

— Niti minute, je odgovoril Pencroff, Vi, Harbert, boste pobrali semena, ki jih bolj poznate od naju. Medtem bova midva lovila prešiče in napu, da se nama posreči uloviti nekaj kosov tudi brez Topove pomoči.

Harbert se je torej napotil po stezi, ki je peljala k obdelanemu delu otoka, mornar in poročevalec pa sta se podala naravnost v gozd.

Vid-li so razne vrste prešičev. Imeli pa so hitre noge in niso kazali prav nič volje, da bi se dali ujeti. Po polurnem lovu se je lovca posrečilo uloviti neki parček, ki si je izbral ležišče v gostem grmovju. Tedaj sta začela nekaj sto korakov v severno smer glasen krik. Istočasno se je razleglo neko hripavo hreštanje, ki ni bilo podobno človeškemu glasu.

Gedeon Spilet in Pencroff sta se obrnila, a prešiča sta porabila priliko in zbežala,

leba na hili v dimljah, in nosi radi tega potreben pas. Ker se mu je bil pa ta pas zgenil, je stopil v ulici Drocossi za zid, ki se pravkar gradi, da si popravi pas. Kmalu nato pa priletel za njim štrindvajsetletni Mavrin Roman, ki ga je obdolžil, da je onesnažil zid. Nič ni pomagalo Mattiazziju pojasnilo, Mavrin ga je s pestmi temeljito obdelal in končno v svoji brezmejni surovosti še brcnil v trebuh. Mattiazzi se je zvrnil na tla. Zelenci križ je takoj prepeljal žrtev v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer so zdravnik ugotovili, da je poškodba zelo težka. Ugotovili so tudi notranjo krvavitev. Mavrina so karabinirji seveda zaprli. Mattiazzi, oče šestih nepreskrbljenih otrok, se bori s šurtjo.

Pred goriško okrožno sodnijo

Kakor smo že poročali v nedeljski številki, je stalo pred goriško okrožno sodnijo devet oseb, oboženih vloma, tatvine, goljufije itd. Sodni dvor je po daljši razpravi, pri kateri je bilo zaslišanih eden in dvajset prič, opustil Smrdelja Josipa iz Prema, Rozalija Seles iz Postojne in Ivana Marca iz Planine radi nezadostnih dokazov. Lampe Mirko, Menart Ivan in Tomažin Josip so se pa obsodili radi tatvine na škodo trgovca Josipa Sraja in sicer prvi na štiri leta in 11 mesecev ječe, 600 L globe na dve leti izključitve iz javnih uradov tri leta se pa postavi pod poseben nadzor oblasti, drugi, Menart, je bil obsojen na eno leto in osem mesecev ječe, tretji Tomažin na eno leto, devet mesecev in dvajset dni ječe. Ivan Lampe je dobil eno leto enajst mesecev ječe in 100 L globe. Vsi štirje obsojenci bodo morali skupno plačati kazenske stroške.

BOVEC.

Nova avtom. zveza. Trgovska zbornica v Vidmu je pripravila ministrstvu za javna dela prošnjo tvrdice Roberta Faccanoni-ja za avtom. koncesijo brez podane. Trikrat na teden bi vozil avto za osebni in tovarni promet na progi Bovec, Kobarid, Cedad in Videm.

DOLENJA TREBUŠA.

Požar. Tukajšnjemu posestniku Podgorniku Ignaciju se je vnela velika kopa pravkar požetega žita. V lopi je bilo kakih pet kvintalov žita. Plamen je v kratkem času uničil vso kopo in povzročil Podgorniku do 500 L škode. Karabinirji s St. Viške gore so zadevo zasledovali. Zdelo se jim je nemogoče, da bi se bila kopa kar tako na lepem vnela. Sumili so, da je bil ogenj podtaknjen. Naznanili so na podlagi svoje preiskave oblasti Sinkovca Ignacija, ki je bil pozneje tudi aretiran, ker se je našlo pri hišni preiskavi na njegovem domu nabito orožje, puška in avstrijska mušketa, ki nista olti naznanjeni.

RAJEEL.

Umor in samomor. Tu pri nas se je dovršila ljubezenska drama. Sestindesetletni rudar Erlach Rudolf se je zaljubil v svojo sosedo Regino Musaj, osemindvajsetletno ženo Viktorja Musaja in mater treh otrok. Njen mož je bil skladiščnik pri našem rudokopu. Vedno in vedno jo je nadlegoval Erlach s svojo ljubeznijo, a ona ni marala zanj. V petek je uporabil Erlach priliko, ko je bil mož ljubljene Regine odsoten, stopil v njeno stanovanje, prisilil jo je s pestmi, da je šla z njim v sobo. Tu se je pa začela borba. Zena se je silovito branila, kar je napadal še bolj razljutilo. Ves zmešan je potegnil revolver in ustrelil z dvema streloma žensko. Nato je pa še nase nameril revolver in se smrtno zadel. Ni treba omeniti, da je ta ljubezenska drama vzbudila ne samo v Rajblu, marveč tudi drugod obilo hrupa, sočutja in komentarjev.

VERTOJBA.

Spremili smo k večnemu počitku prerano umrlo telovadko Slavko Gorkičevo iz Vrtojbe. V cvetu svoje mladosti nas je zapustila ona, ki je bila najpridnejša in duša tamkajšnje ženske telovadne skupine. Nakopala si je bila bolezen, ki jo je mučila, dokler je končno ni ugonobila. Bilo ji je še le osemnajst let. Kako zelo je bila priljubljena pri vseh, to zna povedati vsa Vrtojba, ki zdaj za njo žaluje. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob 7. uri zvečer ob splošni udeležbi članov naših tamkajšnjih društev. Korporativno so se udeležili sprevoda telovadki in telovadke, ki so ji zapele žalostno pred hišo žalosti in na pokopališču. Jako učinkovit govor je izpregovoril ob odprtem grobu g. Košta, režiser iz Gorice, Ti draga Slavka, spavaj mirno in sladko v ljubljeni zemlji domači. Vsem ostalim naše iskreno sožalje.

DAROVI

G. Fr. Bizjak daruje "Solskemu društvu" L 20 v počastitev spominov pokojnega Josipa Ježa. Denar hrami uredništvo. Pri proslavi in rahljanju »tavnostov strica Maksa« se je nabralo na »Višavi« 25.50 L za svetoivansko podružnico Sol. društva. Srčna hvála!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dopisnik od Sv. Sobote je naprosil, da bi prišel v uredništvo. Zglasi naj se pri glavnem uredniku ob 11 predpolde.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL

Via Fabio Filzi 23, pouk in pr. vodi v vseh jezikih. (1-303)

SINGERJEV šivalni stroj, zajamčen 8 let, se prodaja obroke. Kupujejo se stari stroji. Sprejemajo se popravila. Via Giulia 73, Orlich. 1246

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 1241

GLYKOL je pravi dobrotnik vseh onih ki trpije na živčni oslabelosti, glavobolu, pomanjkanju slasti. Glykol je splošen in energičen obnovitelj. Prodaja se v lekarni Castellanolovich, Trst Via Giuliani 42. 1220

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljši zdravilo proti žledolomni slabosti in za rekonvalescenco. Slektenica L. 6.— Dobiva se samo v lekarni Castellanolovich, Via Giuliani 42. 1221

KRONE

plačuje vedno par cent. več kot drugi

ALOJZIJ PUVIČ, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

VOZNI RED

CENTRALNA POSTAJA

TRST - TRZIC - CERVINJAN - BENETKE

Odhodi: 5.30; 6.10; 8.05; 10.05; 13.30; 14.55; 17.—; 18.—; 18.25; 19.30; 23.45.

Dohodi: 5.30; 8.10; 10.—; 11.05; 13.10; 14.15; 17.—; 18.25; 20.35; 23.25; 23.50.

TRST - GORICA - KORMIN - VIDEM

Odhodi: 5.40; 6.25; 7.10; 8.20; 12.45; 15.35; 17.30; 19.55.

Dohodi: 7.53; 8.55; 11.50; 14.35; 18.—; 19.—; 20.—; 22.55.

TRST - NABREZINA - SV. PETER - POSTOJNA

Odhodi: 1.—; 5.05; 7.—; 9.25; 11.30; 14.45; 16.30; 18.40; 19.45; 20.20; 21.05.

Dohodi: 4.—; 7.—; 7.35; 8.30; 9.15; 11.25; 12.35; 16.42; 18.43; 20.15; 21.35; 23.10.

DRŽAVNI KOLOVDOR

TRST - BUJE - POREČ

Odhodi: 5.—; 10.—; 13.55; 18.25.

Dohodi: 7.50; 12.15; 18.10; 21.15.

TRST - GORICA - PODBRDO

Odhodi: 6.10; 6.50; 12.—; 17.35; 18.35.

Dohodi: 7.37; 11.51; 15.35; 21.25; 22.40.

TRST - HERPELJE - PULA

Odhodi: 5.20; 11.55; 12.30; 19.05.

Dohodi: 7.32; 9.50; 16.04; 21.32.

Krone po 2.40

zlato plačuje po višjih cenah nego vsak drugi